

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ข้อคิดเห็นต่อ

บทความเรื่อง ผลการเข้าถึงสินเชื่อได้อย่างเพียงพอ
ต่อผลผลิตภาพการผลิตของครัวเรือนเกษตรกรไทย

สมศจี คึกษมัต

27 มิถุนายน 2559

- นำ”เกณฑ์”มาใช้เพื่อระบุกลุ่มครัวเรือนได้รับสินเชื่ออย่าง“เพียงพอ” หรือ”ไม่เพียงพอ”
- ศึกษาปัจจัยกำหนดความน่าจะเป็นในการเข้าถึงสินเชื่อได้อย่างเพียงพอของครัวเรือนเกษตรกรไทย และวัดผลการได้รับสินเชื่ออย่างเพียงพอต่อผลผลิตการผลิต เลือกใช้แบบจำลอง Switching Regression และหลักการ FIML และตอบคำถามที่ต้องการศึกษาได้เป็นอย่างดี
- ปัจจัยที่มีนัยสำคัญต่อโอกาสการเข้าถึงสินเชื่ออย่างเพียงพอ อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ สัดส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์ การมีหลักทรัพย์ค้ำประกันสินเชื่อ วัตถุประสงค์สินเชื่อเพื่อลงทุนภาคการเกษตร จำนวนปีการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน ขนาดครัวเรือนที่ใหญ่ขึ้น การมีถิ่นฐานที่อยู่อาศัยในภาคเหนือและภาคกลาง ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่เกษตรอยู่ในเขตชลประทาน ปริมาณน้ำฝน และการมีน้ำเพื่อการเกษตรที่เพียงพอในฤดูแล้ง
- การเข้าถึงสินเชื่อได้อย่างเพียงพอมีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลผลิตการผลิตของครัวเรือนเกษตรกร

การเข้าถึงสินเชื่ออย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะก่อประโยชน์สูงสุดต่อผลผลิตการผลิตของครัวเรือนเกษตรกร แต่ต้องได้รับสินเชื่ออย่างเพียงพอด้วย โดยทางการอาจใช้มาตรการหลายๆ ด้านเพื่อลดอุปสรรคต่อการเข้าถึงสินเชื่อได้อย่างเพียงพอ

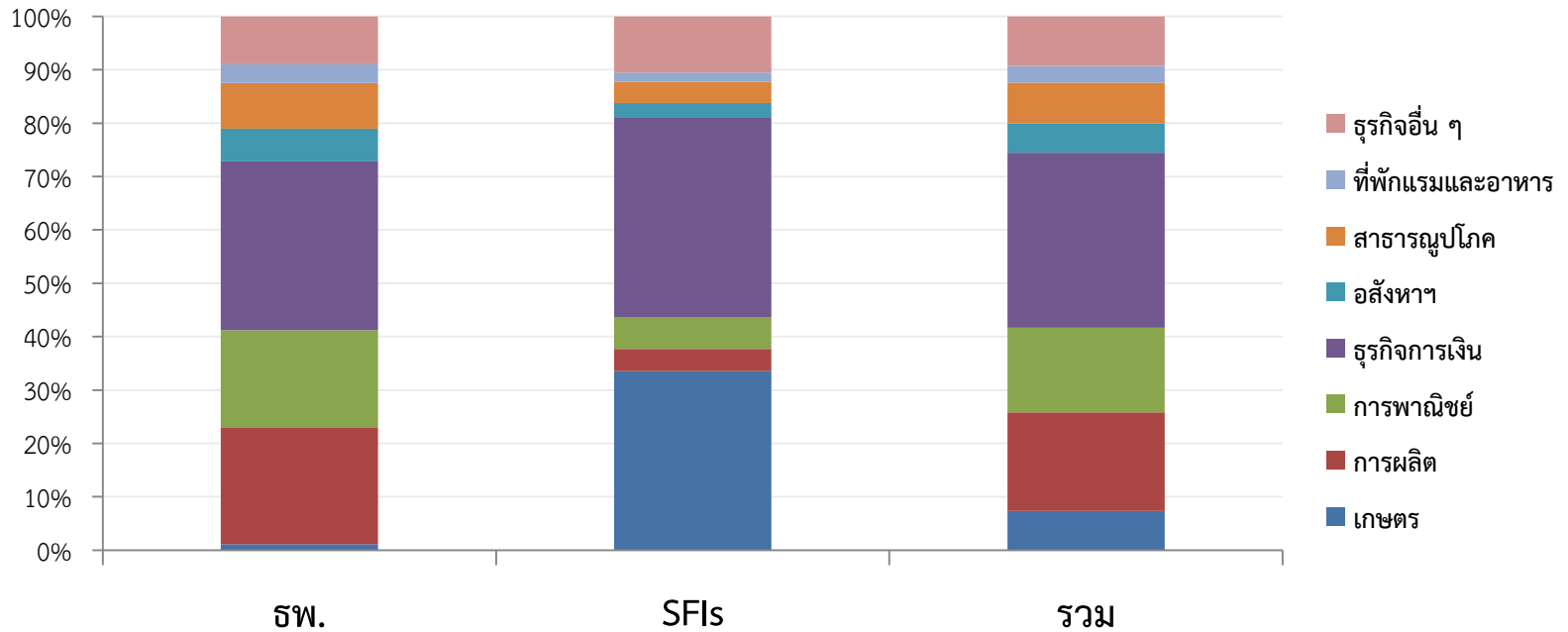

1. ข้อจำกัดจากข้อมูลการสำรวจที่ไม่ได้ชี้ชัดว่าครัวเรือนภาคเกษตรใดสามารถเข้าถึงสินเชื่อได้อย่างเพียงพอหรือไม่เพียงพอ จึงได้สร้างเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มครัวเรือนโดยใช้ เกณฑ์อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อเฉลี่ย ที่ 8.15% และสัดส่วนภาระการชำระคืนหนี้ต่อรายได้ (Debt service ratio) ที่ 40%

อัตราดอกเบี้ยเป็นค่าเฉลี่ยจาก 5 ธพ. ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย และธนาคารกรุงศรีอยุธยา ซึ่งไม่ได้รวมของ SFI (ธกส.) ทำให้ระดับอัตราดอกเบี้ยที่ใช้เป็นเกณฑ์ค่อนข้างสูง แต่เกษตรกรส่วนใหญ่พึ่งพา SFI จึงเป็นไปได้ที่ครัวเรือนเกษตรกรตกอยู่ในกลุ่มที่ได้รับสินเชื่ออย่างเพียงพอเป็นส่วนใหญ่

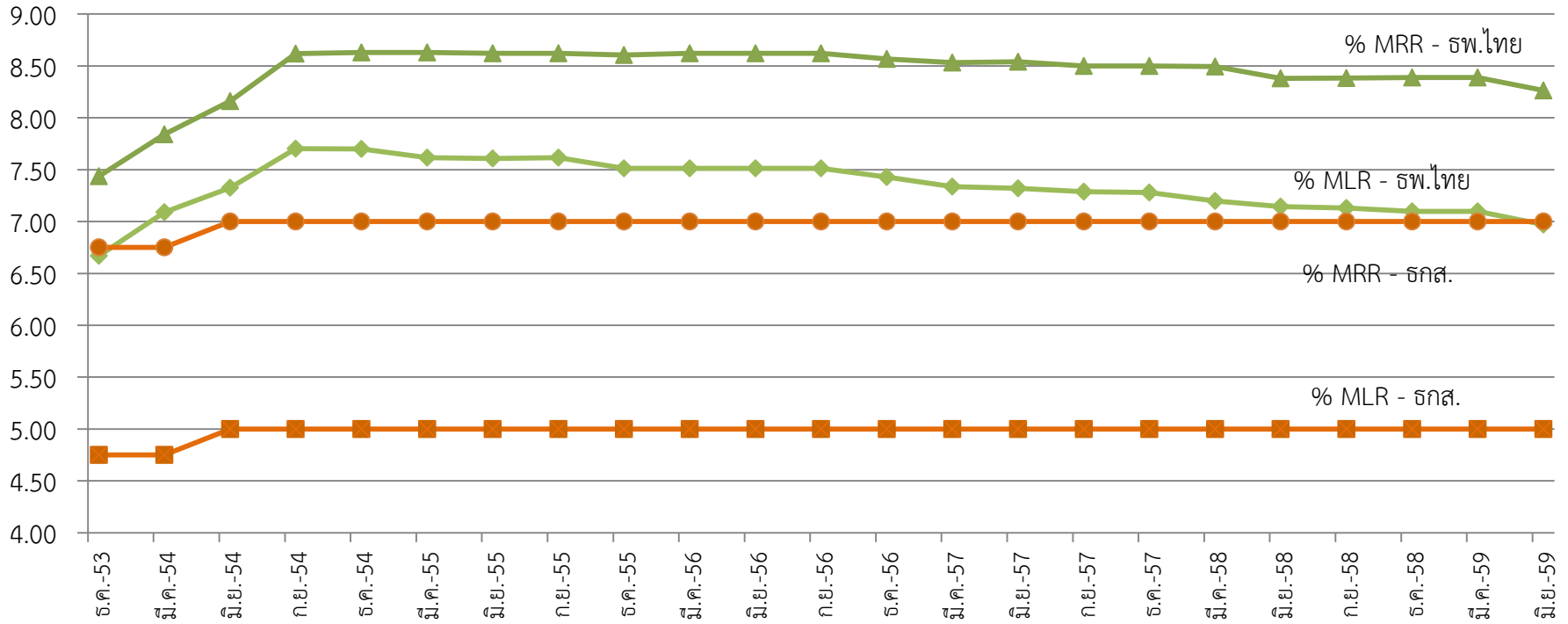
สินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจจำแนกตามประเภทธุรกิจของ ธพ. และ SFIs (เม.ย 59)

หน่วย: ลบ.	เกษตร	นอกเกษตร	รวม
ธพ.	0.11	9.90	10.01
SFIs	0.80	1.59	2.39
รวม	0.91	11.49	12.40

อัตราดอกเบี้ยสินเชื่อเฉลี่ยของ ธพ.ไทย และอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อ ธกส.

2. ในสมการทางเลือก (Selection equation) ความจำเป็นของการกำหนดค่าตัวแปรตาม (ความน่าจะเป็นที่ครัวเรือน) หรือเกณฑ์ไว้ที่มากกว่า 0 กับที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0 ซึ่งหากเปลี่ยนจาก 0 เป็นค่าอื่นจะส่งผลต่อ distribution ของจำนวนคนที่เข้าถึงสินเชื่อได้อย่างเพียงพอ/ไม่เพียงพอ และมีผลต่อข้อสรุปที่ได้ $\rightarrow [d_i (UC) = 1$ มีจำนวน 2,032 และ $d_i = 0 (C)$ มีจำนวน 723

$$d_i^* = \tau Cap_i + \gamma Cred_i + \phi X_i + v_i$$

$$d_i = \begin{cases} 0 & \text{ถ้า } d_i^* \leq 0 \\ 1 & \text{ถ้า } d_i^* > 0 \end{cases}$$

3. การเลือกตัวแปรในสมการทางเลือกและสมการผลลัพธ์ (Selection and Outcome equations) นอกจากจะใช้ค่าสถิติที่ดีที่สุดเป็นตัวตัดสิน อาจดูปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น เหตุผลทางเศรษฐศาสตร์หรือข้อเท็จจริงในหลักเกณฑ์ที่สถาบันการเงินใช้พิจารณาการปล่อยสินเชื่อ (ซึ่งอาจต่างกันระหว่าง ธพ. กับ SFI) และหากตัดบางตัวแปรออกไป (บาง Dummy ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) จะทำให้เข้าใจหรือเปรียบเทียบผลลัพธ์ในกรณีต่างๆ ได้มากขึ้น

4. ตารางที่ 2 แสดงผลที่น่าสนใจ

- 4.1 ขนาดครัวเรือนที่ใหญ่ขึ้นมีผลให้ความน่าจะเป็นที่จะเข้าถึงสินเชื่ออย่างเพียงพอสูงขึ้น ไม่ส่งผลกระทบต่อผลประกอบการผลิตของครัวเรือนที่เข้าถึงสินเชื่ออย่างเพียงพอมากนัก และยังคงกลับทำให้ผลประกอบการผลิตของครัวเรือนที่เข้าถึงสินเชื่อไม่เพียงพอลดลง
- 4.2 การที่มีขนาดฟาร์มใหญ่จะทำให้โอกาสการเข้าถึงสินเชื่อมีมากขึ้น แต่ผลประกอบการผลิตกลับลดลง
- 4.3 การเข้ารับการศึกษาวิชาชีพในกลุ่มครัวเรือนที่ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้อย่างเพียงพอจะช่วยให้ประสิทธิภาพการผลิตสูงขึ้น แต่โอกาสการเข้าถึงสินเชื่อกลับไม่ได้เพิ่มขึ้น (คือไม่ได้ยื่นมาช่วยสร้างโอกาสของการเข้าถึงสินเชื่อได้อย่างเพียงพอ)

5. การวัดผลประกอบการผลิต ในที่นี้ดูจากมูลค่าผลผลิตต่อไร่ ซึ่งหากปัจจัยการผลิตเพิ่ม (จากมีเงินทุนจากสินเชื่อ) ก็ย่อมส่งผลให้ผลผลิตเพิ่ม (สมมติตัวแปรอื่นๆ ในสมการคงที่) แต่ในความเป็นจริงต้นทุนก็เพิ่มด้วยเช่นกัน (ตัวแปรด้านต้นทุน) ซึ่งการวัดผลประกอบการผลิตควรพิจารณาที่ net value

6. ขยายการศึกษาเชิงเปรียบเทียบบทบาทของการเข้าถึงสินเชื่ออย่างเพียงพอในกรณีของภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ (ทั้ง 2 ภาคมีความสามารถพึ่งพาแหล่งเงินทุนที่หลากหลายกว่า)